

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

JulkICT-osasto

Projektisuunnitelma

VM/xxxx

10.4.2018

1 (10)

Tietovarantojen yhteentoimivuuden ohjauksen valmistelu

Projektisuunnitelma

Versio 0.1 (luonnos)

10.4.2019

Valtiovarainministeriö		2 (10)
	Suunnitelma	10.4.2019

Sisällys

1. Tavoitteet ja tehtävät	3
2. Toteutus	4
2.1. Vaiheet ja tuotokset.....	4
2.2. Vaiheiden toteutus.....	5
3. Organisointi ja resurssit	7
3.1. Ohjauksen organisointi.....	7
3.2. Resurssit.....	7
3.3. Työmääräarvio	9
4. Riskienhallinta.....	9
5. Sidokset ja riippuvuudet	10
6. Viestintä	10

Dokumentin versiohistoria

<i>Versio</i>	<i>Päiväys</i>	<i>Laatija</i>	<i>Muutoksen kuvaus</i>
0.1	10.4.	TO	Ensimmäinen versio

Valtiovarainministeriö		3 (10)
	Suunnitelma	10.4.2019

1. Tavoitteet ja tehtävät

Julkisen hallinnon tietovarantojen yhteentoimivuuden yleisen ohjauksen valmistelun tavoitteena on suunnitella toimintatavat ja menettelyt viranomaisten tietovarantojen keskinäinen yhteentoimivuuden varmistamiseksi tiedonhallintalain tarkoituksen mukaisesti.

Valmistelun tavoitteena on muodostaa sisältö julkisen hallinnon tiedonhallinnon järjestämistä koskevan kuvauksen (*tiedonhallintakartta*) ja sen ylläpitomenettelyistä. Tiedonhallintalain esitöissä tiedonhallintakartan tarkoituksena on määritelty riittävän laajan ja kattavan kuvauksen muodostaminen julkisen hallinnon toimintaa tukevan tiedonhallinnan järjestämisestä sekä tietovarantojen välisistä tietovirroista keskeisten yhteentoimivuuden ongelmakohtien sekä niiden vaikutusten arvioimiseksi. Lisäksi kuvaus muodostaisi jatkossa paremmat lähtökohdat arvioida laajojen hallinnollisten tai rakenteellisten muutosten vaikutuksia tiedonhallinnasta vastaaville viranomaisille.

Tietovarantojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuutta edistävien linjausten tarkoituksena olisi semanttista yhteentoimivuuden varmistaminen julkisen hallinnon yhteisissä tietovarannoissa tietojärjestelmien vaihtamien tietoineistojen muotojen ja merkityssisältöjen osalta. Tavoitteen saavuttaminen edellyttäisi muun muassa sitä, että julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen sanastojen määrittelyä sekä toimialakohtaisten yhteentoimivuuden linjausten laatimista koordinoitaisiin ja ohjattaisiin yhteisten menettelyn avulla. Linjausten ylläpito tarkoittaisi myös yhteentoimivuuden toteuttamisessa tarvittavien tietomäärittysten kokoamista yhteiseen palveluun saataville, kehityshankkeissa syntyvien määrittysten harmonisointia ja linkittämistä Euroopan unionin taseiseen määrittelytyöhön sekä määrittysten käyttökelpoisuuden varmistavaa hallintamallia.

Valmistelulle asetetut tavoitteet:

Vaikuttavuustavoite	Valmistelun toimenpide	Valmistelun tuotokset
Yhteentoimivuuden kehitystarpeiden edellyttämän tietopohjan muodostaminen.	Julkisen hallinnon tiedonhallinnan järjestämistä koskevan kuvauksen sisällön ja ylläpitomenettelyn suunnittelu	Kuvaus tiedonhallintakartan sisällöstä ja ylläpitomenettelyistä.
Yhteentoimivuuden kehittämistä ohjaavien määrittelyjen muodostaminen	Julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen yhteentoimivuutta edistävien linjausten ja niiden kehittämiskohteiden määrittäminen ja linjausten ylläpitomenettelyjen muodostaminen.	Kuvaus voimassa olevista yhteisten tietovarantojen yhteentoimivuutta edistävästä linjauksista sekä esitykset keskeisistä linjausten kehittämiskohteista.
Analogisen tiedonsiirron vähentämisen useiden viranomaisten välisessä tiedonvaihdossa.	Säännönmukaisen ja vakioitavissa olevan viranomaisten välisen tiedonvaihdon kartoittaminen toimialoilla sekä tunnistettujen kehittämiskohteiden alustava suunnittelu.	Toimialakohtaiset kartoitukset säännönmukaisesta ja vakioitavissa olevasta viranomaisten välisestä tiedonvaihdosta.

Julkisen hallinnon tietovarantojen yleisen ohjauksen valmisteluryhmä valmisteluryhmän tehtävänä on:

- Määritellä tiedonhallintalain 6 §:ssä tarkoitettujen tiedonhallintakartan sisältö ja ylläpitomenettelyt
- Suunnitella tiedonhallintakartan ylläpidon organisointi ja tiedonhallintakartan sisällön tuottamiseen liittyvät käytänteet
- Määritellä tiedonhallintalain 6 §:ssä tietovarantojen ja tietojärjestelmien edistämiseksi tarkoitettujen julkisen hallinnon tiedonhallinnan yleisten linjausten sisältö
- Kartoittaa ja analysoida voimassa olevat julkisen hallinnon yhteentoimivuutta edistävien linjaukset ja niiden kehitystarpeet
- Suunnitella tiedonhallinnan yleisten linjausten ylläpidon organisointi
- Suunnitella tiedonhallintalain 22.3 ja 30 §:ssä tarkoitettujen menettelyt useiden viranomaisten välisen tiedon luovutuksen kartoittamiseen sekä teknisten rajapintojen avulla tapahtuvan tiedon luovuttamisen yhteiseen suunnitteluun

Valtiovarainministeriö		4 (10)
	Suunnitelma	10.4.2019

2. Toteutus

2.1. Vaiheet ja tuotokset

Julkisen hallinnon tietovarantojen yhteentoimivuuden ohjauksen valmistelu jaetaan kolmeen päävaiheeseen: 1) julkisen hallinnon tiedonhallintakartan, 2) julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen yhteentoimivuutta edistävien linjausten (yhteentoimivuutta edistävät linjaukset) sekä 3) toimialakohtaisen tiedonvaihdon kartoituksen suunnittelu. Vaiheiden tavoitteet ja tehtävät on esitetty yksityiskohtaisemmin jäljempänä.

Vaiheiden valmistelu toteutetaan vuosien 2019 – 2020 välisenä aikana. Ehdotukset tiedonhallintakartan sisällöstä ja ylläpitomenettelystä valmistellaan vuoden 2019 kuluessa ja ylläpitomenettelyn käyttöönottosuunnitelma maaliskuuhun 2020 mennessä tasolle, joka mahdollistaa seuraavan kehyskauden resurssitarpeen arvioinnin. Yhteentoimivuuden linjausten osalta vuoden 2020 aikana suunnitellaan tapa muodostaa ja ylläpitää tietovarantojen hallinnoinnista vastaavia viranomaisia. Valmisteluryhmän asettamiskaudella kootaan lisäksi olemassa olevat tiedot ja linjaukset ryhmän tehtävien perustaksi sekä suunnitellaan yhdenmukaiset menetelmät ministeriöille tiedonhallintalain 22 §:ssä tarkoitetun tiedonvaihdon kehittämistarpeiden kartoittamiseksi.

Valmistelun päävaiheet ja aikataulutavoitteet.

0. Valmistelu ja organisointi: 3 - 4/2019
1. Tiedonhallintakartan valmistelu: 5/2019 – 3/2020
2. Yhteentoimivuutta edistävien linjausten valmistelu: 6/2019 – 3/2020
3. Toimialakohtaisen tiedonluovutuksen kartoituksen suunnittelu: 9/2019 – 2/2020
4. Projektin päättäminen: 3 – 5/2020

Nro	Tehtävä	2019												2020								
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6			
0	Valmistelun organisointi ja ohjaus																					
1.	Tiedonhallintakartan valmistelu																					
1.1	Sisällön määrittely																					
1.2	Olemassa olevien tietojen kartoitus																					
1.3	Ylläpitomenettelyn suunnittelu																					
1.4	Käyttöönoton suunnittelu																					
2.	Yhteentoimivuutta edistävät linjaukset																					
2.1	Viitekehyksen määrittely																					
2.2	Voimassa olevien linjausten kartoitus																					
2.3	Ylläpitomenettelyn suunnittelu																					
2.4	Käyttöönoton suunnittelu																					
3.	Toimialakohtaisen tiedonluovutuksen suunnittelu																					
3.1	Suunnittelumenetelmän laadinta																					
3.2	Teknisten rajapintojen kartoituksen suunnittelu																					
4.	Valmistelun päättäminen																					

Julkisen hallinnon tietovarantojen yhteentoimivuuden ohjauksen valmistelun tuotokset ovat:

Vaihe	Tuotos	Kuvaus	Valmispy
0. Valmistelun organisointi ja ohjaus	Toteutussuunnitelma	Valmistelun toteutussuunnitelma	4/2019
	Asettamis päätös	Valmistelun asettamis päätös	4/2019
	Ohjausasiakirjat	Valmistelun ohjausasiakirjat	Jatkuva

Valtiovarainministeriö		5 (10)
	Suunnitelma	10.4.2019

1. Tiedonhallintakartan valmistelu	Tiedonhallintakartan sisältö-määrittäminen	Tavoitteita tukevan tiedonhallintakartan sisällön määrittäminen.	9/2019
	Kuvaus ja analyysi olemassa olevista tiedoista	Kuvaus tiedonhallintakarttaan koottavista olemassa olevista tiedoista ja niiden tietovarannoista	12/2019
	Ylläpitomenettelyn kuvaus	Kuvaus tiedonhallintakartan ylläpitomenettelystä.	12/2019
	Käyttöönottosuunnitelma	Tiedonhallintakartan ylläpidon käyttöönottosuunnitelma.	3/2020
2. Yhteentoimivuutta edistävät linjat	Linjausten viitekehyksen suunnittelu	EIF:n yhteentoimivuuden viitekehyksen tukeutuva kansallinen viitekehys linjausten kehittämiseksi.	9/2019
	Voimassa olevien linjausten kartoitus	Voimassa olevien yhteentoimivuutta edistävien normien ja linjausten kartoitus	12/2019
	Linjausten ylläpitosuunnitelma	Kuvaus yhteentoimivuuden linjausten ylläpidosta	12/2019
	Linjausten ylläpidon käyttöönottosuunnitelma	Yhteentoimivuutta edistävien linjausten ylläpidon käyttöönottosuunnitelma	3/2020
3. Toimialakohtaisen tiedonluovutuksen suunnittelu	Tiedonluovutuksen kartoitusmenetelmä	Toimialakohtaisen tiedonluovutuksen kartoitusmenetelmä	1/2020
	Teknisten rajapintojen toteutuksen suunnitelma	Alustava suunnitelma toimialakohtaisen tiedonluovutuksen kartoituksen toteutuksesta	2/2020
4. Valmistelun päättäminen	Loppurapotti Jatkokehittämiskohteiden valmistelun	Valmistelun loppuraportointi ja jatkotehtävien suunnittelu	4 - 5/2020

Seuraavissa alakappaleissa on kuvattu alustavasti vaiheisiin 1 - 3 liittyvät keskeiset työvaiheet sekä tuotokset.

2.2. Vaiheiden toteutus

2.2.1. Tiedonhallintakartan valmistelu

Tiedonhallintakartan valmistelun tarkoituksena on muodostaa tiedonhallintakartan ylläpidosta vastaavien ministeriöiden kesken yhteinen ymmärrys ja menettelytavat tiedonhallintalain 6 §:ssä tarkoitetun julkisen hallinnon tiedonhallintakartan muodostamiseksi.

Vaiheessa määritellään tiedonhallintakartan sisältö suhteessa kartalle asetettuihin tavoitteisiin, kartoitetaan ja analysoidaan nykyisin ylläpidetyn tiedon konvertointi tiedonhallintakartan perustaksi sekä suunnitellaan menettelyt tiedonhallintakartan ylläpitämiseksi. Lisäksi vaiheessa suunnitellaan tiedonhallintakartan käyttöönotto.

Aikataulu: 5/2019 – 2/2020

Tuotokset:

Tuotos	Kuvaus	Aikataulu
Tiedonhallintakartan sisältö-määrittäminen	Tavoitteita tukevan tiedonhallintakartan sisällön määrittäminen.	5 – 9/2019
Kuvaus ja analyysi olemassa olevista tiedoista	Kuvaus tiedonhallintakarttaan koottavista olemassa olevista tiedoista ja niiden tietovarannoista.	5 – 12/2019
Ylläpitomenettelyn kuvaus	Kuvaus tiedonhallintakartan ylläpitomenettelystä.	8 – 12/2019
Käyttöönottosuunnitelma	Tiedonhallintakartan ylläpidon käyttöönottosuunnitelma.	12/2019 – 3/2020

Valtiovarainministeriö		6 (10)
	Suunnitelma	10.4.2019

2.2.2. Yhteentoimivuutta edistävien linjausten valmistelu

Julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen yhteentoimivuutta edistävien linjausten valmistelun tarkoituksena on muodostaa linjausten ylläpidosta vastaavien ministeriöiden kesken yhteinen ymmärrys ja menettelyt linjausten kehittämisestä ja ylläpidosta.

Valmistelussa määritellään linjausten jäsentämiseksi EIF:n integroitujen julkisen palvelujen viitekehukseen perustuvan kansallisen kehyksen raamit sekä yhteentoimivuutta edistävien linjausten kytkeytyminen kehitykseen. Määritelmää vasten kootaan ja analysoidaan voimassa olevat yhteentoimivuutta ohjaavat säännökset ja linjaukset.

Yhteentoimivuuden kehittämiseksi valmistelussa suunnitellaan lisäksi yhteiset menettelyt, joiden avulla toiminnan tarpeita vastaavia linjauksia jatkossa kehitetään ja ylläpidetään asetetun tavoitteen toteuttamiseksi.

Aikataulu: 6/2019 – 3/2020

Tuotokset:

Tuotos	Kuvaus	Aikataulu
Linjausten viitekehksen suunnittelu	EIF:n yhteentoimivuuden viite-kehukseen tukeutuva kansallinen viitekehys linjausten kehittämiseksi.	6 – 9/2019
Voimassa olevien linjausten kartoitus	Voimassa olevien yhteentoimivuutta edistävien normien ja linjausten kartoitus	6 – 12/2019
Linjausten ylläpitosuunnitelma	Kuvaus yhteentoimivuuden linjausten ylläpidosta	9 - 12/2019
Linjausten ylläpidon käyttöönotto-suunnitelma	Yhteentoimivuutta edistävien linjausten ylläpidon käyttöönotto-suunnitelma	12/2019 – 3/2020

2.2.3. Toimialakohtaisen tiedonvaihdon suunnittelu

Toimialakohtaisen tiedonvaihdon suunnittelun tarkoituksena on yhteistyössä ministeriöiden kanssa suunnitella yhdenmukaiset menettelyt ja menetelmät tiedonhallintalain 22 §:n 3 momentissa ministeriöiden vastuulle säädetyn usean viranomaisen välisen tiedonvaihdon, jota ei ole toteutettu lain 22 – 24 §:n tarkoittamalla tavalla, kartoittamiseksi ja kehityskohteiden tunnistamiseksi.

Valmistelussa suunnitellaan ja valmistellaan alustavat suunnitelman, joiden avulla ministeriöt kartoituksen toteuttavat vuoden 2020 loppuun mennessä.

Aikataulu: 9/2019 – 2/2020

Tuotokset:

Tuotos	Kuvaus	Aikataulu
Tiedonluovutuksen kartoitusmenetelmä	Toimialakohtaisen tiedonluovutuksen kartoitusmenetelmä	9/2019 – 1/2020
Teknisten rajapintojen toteutuksen suunnitelma	Alustava suunnitelma toimialakohtaisten tiedonluovutuksen kartoituksen toteutuksesta	12/2019 – 2/2020

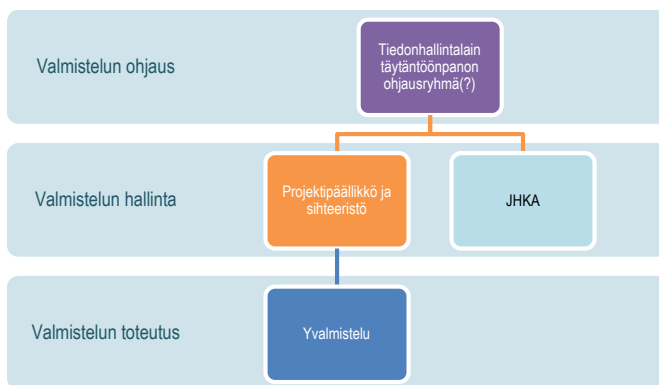
Valtiovarainministeriö		7 (10)
	Suunnitelma	10.4.2019

3. Organisointi ja resurssit

3.1. Ohjauksen organisointi

Julkisen hallinnon tietovarantojen yhteentoimivuuden ohjauksen valmistelu organisoidaan osaksi tiedonhallintalain toimeenpanoa ohjaavaa kokonaisuutta. Valmistelun toteutusta varten kokonaisuudelle nimetään vastuullinen projektipäällikkö, asetetaan erillinen valmisteluryhmä sekä projektipäällikön ja ryhmän tehtäviä tukeva sihteeristö. Valmisteluun linkittyy jatkokaudeksi asetettava julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin kehittämisryhmä, joka katselmoi ja arvioi valmistelun tuotosten vaikutusta suhteessa julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuriin.

Commented [O1]: Näinkö?

Ohjausryhmä: asettaa valmistelun tavoitteet, seurata tavoitteiden mukaisesta toteutusta sekä päättää valmistelun eri vaiheiden valmistumisesta ja vaiheiden aikaisen muutostenhallinnan vaatimista päätöksistä.

Projektipäällikkö: vastaa valmistelun tavoitteen mukaisesta toteutuksen ohjauksesta ohjausryhmän alaisuudessa. Esittelee päätökset ohjausryhmälle ja toimii ohjelman hallintaa varten muodostettavan projektiryhmän puheenjohtajana. Projektipäällikkö vastaa valmistelun riskienhallinnan, viestinnän sekä resurssisuunnittelun valmistelusta.

Sihteeristö: tukee projektipäällikköä tehtävien toteutuksessa ja suorittaa sihteeristölle annettavat tehtävät.

Valmisteluryhmä: osallistuu projektipäällikön ohjauksessa valmistelun toteutukseen sekä suorittaa ryhmälle annettavat tehtävät.

JHKA: toimii valmisteluryhmän suunnitelmien ja tuotosten kommentointiryhmänä. Edellä esitettyjen vaiheiden 2 - 4 tuotokset käsitellään tässä ryhmässä.

3.2. Resurssit

Ohjausryhmä [tähän toimeenpanon valmistelun ohjausorganin tiedot, jos on tarvetta]

Nimi	Nimike	Organisaatio	Rooli ohjausryhmässä
N.N.			
N.N.			
N.N.			

Valtiovarainministeriö		8 (10)
	Suunnitelma	10.4.2019

Projektipäällikkö

Nimi	Nimike	Organisaatio	Rooli ohjausryhmässä
N.N.		valtiovarainministeriö	

Valmisteluryhmä

Nimi	Nimike	Organisaatio	Rooli ohjausryhmässä
N.N.		valtiovarainministeriö	puheenjohtaja
N.N.		valtioneuvoston kanslia	
N.N.		ulkoministeriö	
N.N.		oikeusministeriö	
N.N.		sisäministeriö	
N.N.		puolustusministeriö	
N.N.		opetus- ja kulttuuriministeriö	
N.N.		maa- ja metsätalousministeriö	
N.N.		liikenne- ja viestintäministeriö	
N.N.		työ- ja elinkeinoministeriö	
N.N.		sosiaali- ja terveysministeriö	
N.N.		ympäristöministeriö	
N.N.		Suomen Kuntaliitto	
N.N.		Kunta 1	
N.N.		Kuntayhtymä 1	

Sihteeristö

Nimi	Nimike	Organisaatio	Rooli ohjausryhmässä
N.N.		valtiovarainministeriö	
N.N.		valtiovarainministeriö	
N.N.		valtiovarainministeriö	
N.N.		Väestörekisterikeskus	

Jatkovalmistelussa on lisäksi tarkoitus osallistaa viranomaisia muun muassa välitulosten kommentoinnissa myöhemmin täsmennettävällä tavalla. Menettelyllä on tarkoitus varmistaa, että tiedonhallintalain veloitteet viranomaisille tulee huomioiduksi.

Valtiovarainministeriö		9 (10)
	Suunnitelma	10.4.2019

3.3. Työmääräarvio

Investointien ohjausmallin ja tiedonhallintalain mukaisen lausunnotmenettelyn jatkovalmistelu toteutetaan pääosin virkavalmisteluna valmisteluun nimettyjen resurssien toimesta.

Työmääräarvio / http

Commented [O2]: nämä pitää vielä miettiä

Vaihe	Ohjaus	PP	Valmisteluryhmä	Sihteeristö	Muut	Yhteensä
0. Valmistelun organisointi ja ohjaus						
1. Tiedonhallintakartan suunnittelu						
2. Yhteentoimivuuden linjausten valmistelu						
3. Valmistelun päättäminen						
Yhteensä						

4. Riskienhallinta

Valmistelun riskienhallinta rakentuu kahteen tasoon:

1. Valmistelun ulkopuolisten riskienhallinta
2. Valmisteluun liittyvien riskienhallinta

Ulkopuolisten riskienhallinnan tehtävänä on seurata ja arvioida toteutukseen liittyviä valmistelun toimintaympäristöstä tunnistettuja riskejä sekä valmistelussa sovitut toimenpiteitä, jolla ulkoisiin riskeihin pyritään vaikuttamaan.

Valmisteluun liittyvien riskienhallinnan tehtävänä on seurata ja arvioida toteutuksessa tunnistettuja riskejä ja valmistella valmistelun ohjaukselle ehdotukset riskien vaikutusten alentamiseksi tehtävistä toimenpiteistä.

Tunnistettuja riskejä seurataan ohjelman ohjausryhmässä ja ohjelman riskienhallinnan toteuttamisesta sekä hallinnan tulosten esittelystä ohjelman ohjausryhmälle vastaa projektipäällikkö.

Ohjelman ulkoiset riskit

- A. Valmistelu ei saa riittävän konkreettisia vaatimuksia tunnistetuilta sidoksilta/riippuvuuksilta
- B. Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuriin organisoitujen ryhmien tuotoksia ja toimintaa ei voida hyödyntää suunnitellusti valmistelussa
- C. xxx

Ohjelman toteutuksen riskit

- I. Valmistelun käynnistäminen viivästyy
- II. Valmistelun toteutuksen vaatimien resurssien hankinnan epäonnistuminen
- III. Tiedonhallintalautakunnan tehtävien ja päätöksentekomenettelyn määrittely viivästyy
- IV. Valmistelun tavoitteet jäävät epäselväksi sidosryhmille

Valtiovarainministeriö		10 (10)
	Suunnitelma	10.4.2019

5. Sidokset ja riippuvuudet

Valmistelun keskeiset sidokset ja riippuvuudet sekä niiden vaikutus valmisteluun liittyviin tehtäviin:

Liittyvä tehtävä / tuotos	Vastuutaho	Liittymän / riippuvuuden vaikutus
Tiedonhallintalain tarkoittaman tiedonhallintamallin suunnittelu	VM / JulkICT	Vaatimusten esittäminen tiedonhallintamallin suunnittelusta vastaaville tahoille
...		

6. Viestintä

Valmistelun viestintäsuunnitelma ja –toimenpiteet suunnitellaan osana tiedonhallintalain toimeenpanon kokonaisuutta (hanketasolla).